

گواہار

باقر علی شاہ

واجب پوسف جان عمر پہ طیکی ہے

گواہ

28-4-2021

باقری علی شاہ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

عدالت روڈ، کوئٹہ

(c) All rights are reserved.

اے کتاب و درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ء انت۔
بیدئے اکیڈمی ء رضاء کش ایٹھی ء مواداں چاپ کت نہ کنت۔

گؤاچار
(شاعری)

باقر علی شاکر

ء2018

ISBN # 978-969-680-067-5

نہاد:۔=200

بلوچی اکیڈمی ء اے کتاب ذکی پرنٹنگ پریس کراچی ء چاپ کتنگ۔

نام گیت

وقتی جندء

ناسر جمیں

واہگانی نامء

لڑ

نمبر شمار	سرگال	تاکدیم
1-	چیزے گپ پہ شاعرء	شعیب شاداب
2-	شاعری روزگارے نہ انت	باقری شاگر
3-	بند یگ	
4-	چپ ء چا گرد ء شنگ، و ساج انت	
5-	دل ز ہیرانی پاہو ء در تنگ	
6-	چم جہل ء لگورانی چمد ار چیا بے	
7-	واہگ ء دنیا منی اے نپت ء بیراں آس دات	
8-	اوشپ!	
9-	برگی و ہدے ترا گنداں شلیناں ارساں	
10-	گزنگی	
11-	رنگ ء درو شم، بوہ ء باس سُچیت	
12-	کراچی ء کشکی ء سرا پنڈ و کیں جنکی ء نام ء	
13-	دہر ء کہ بلیت آس نو جوان سُچنت انت	
14-	دل ہما انت کہ چہ بُن ء سسنگ	
15-	چو کہیب ء داب، و ش بالا دکن	

- 16- ندر پہ شیرازی دیوانی 30
- 17- نسیم دشتی ۽ نام 31
- 18- اُمتیت 34
- 19- جنگ دارگ نہ بیت 35
- 20- کجاشت ماہیں دُر دانگ کجاشت 37
- 21- وہدے کہ پُل بدن تئی ہر دانگ گوہرے بیت 38
- 22- نہ کر زیں چٹاں شراب ۽ رنگ اُنت 39
- 23- امیر خسرو ۽ حمید عدم ۽ غزل ۽ رنگ 40
- 24- واہگ 42
- 25- ساہ گریں دُنک ۽ اِداراج نہ بیت 45
- 26- باریگ 46
- 27- او ماہ پری! او گل پری! 48
- 28- منی شہر ۽ مردم 51
- 29- لُٹانی تئی شیریں من واس ۽ شموشاں 53
- 30- مان آپ ۽ دیاں من چہ آس ۽ گوزاں 54
- 31- آس غم ۽ کنت اُنت، گیشتر ۽ مٹاپ 55
- 32- آسے انجیں بلیت ماں گل ۽ دیدگاں 56
- 33- تئی غم منا پر اُنت 57

- 34- شہر شرنگی ء امنیت ء سراپا تاں پل 59
- 35- مہلب ء مسک ء زرا پراں بوتگ 60
- 36- اے کئی باریں دژ منی کار آنت 62
- 37- گراں بہائیں تو دتی دیوان ء مارا درکتیں 64
- 38- جیونی ء بیچ ء پیغام شہیدانی نام ء 65
- 39- چوں شموشاں من ترا کیلیں دمان 66
- 40- سمین ماہ ء روج ء نیام ء ودی بہیت 68
- 41- وطن ماتیں 69
- 42- مہر ء باندا تیں تو کتاب سوتلگ 70
- 43- تہی حسن ء جمہر مدام جنت گروک 71
- 44- زرد ء منی اے حوناں رگانی تہی کہ رنگاں 72
- 45- نیائے پرچی گل مے چارگ ء مرچاں 73
- 46- ماتیں وطن 74
- 47- دلوں کپتگ ماں وسواس ء 75
- 48- وش ء کشد برے چلنشاں گلاب رتیچ 76
- 49- بیا کہوت ء زوراک کنیں 77
- 50- پدا بیا یک برے چاراں ترا را 80
- 51- زندگی لال ء درو شمع ء درین انت 82

- 83 -52 زُرّ کلمات و دواہگ و بچکندگاں حیرات کنت
- 84 -53 غم و رنجباں کتگ زندہ چہ بیزاری
- 85 -54 ڈوبرہ دل منی کئے الکاپ بہ بیت
- 86 -55 زور اکیں و ہدے نوکیں اے دلبراناں دیست
- 87 -56 مہوشانی مٹی انت و جی و جانی کس نہ انت
- 89 -57 مہر و البانی پاکیں درگاہ بیت
- 90 -58 پل گدیں شاری گوں نگر ہیں دستان
- 91 -59 غم و آس و سُچان و بیا
- 93 -60 گلے جہان و کیلیں تو شر ترے امل
- 94 -61 مہیری و ہدے ہسراں گوں بیت
- 96 -62 مابلوٹاں آدمان و گار بیت
- 98 -63 عشق و تئی بے قرار من ایوک و نیاں
- 100 -64 جاہے مہتا جی جاہے شاہی انت
- 101 -65 زندہ امیت نئے آسری
- 103 -66 دیدگاں چہ تر و نگلیں ارساں وتی گوارے پدا
- 104 -67 گناہ و لذت ثواب و گوازینت
- 105 -68 غم دل و سوچ آنت، بیاغماں سوچایں
- 106 -69 شہر منی شتریں جنک

- 109 -70 نیم شہی پاساں گوزو کے درکیت
- 110 -71 دل تہا سنگ کباب انت
- 111 -72 ماہیں گوناپ چیر دا تک
- 112 -73 مئے دل واہگ انت
- 113 -74 امیت واہگانی ماہ بدل بوتیں
- 114 -75 نزیر صوفی واہگوں پہلی
- 116 -76 گواچار
- 118 -77 مہکان بہ بیت ماہ واہج چو بہ بیت روشن
- 120 -78 ودار تہی دل من داراں کتگ
- 121 -79 نمیر انیں مہر
- 125 -80 ورنہ واہگوں ک
- 127 -81 ماتیں وطن مہر دیار
- 129 -82 ہر دیں کہ واہگانی کلیں رنگ بیت درا
- 130 -83 بدار گشتاں ک واہگت بے قراری انت
- 131 -84 واہگ واہگ واہگوں زان انت دل منی
- 132 -85 غم واہجانی تہی دیپان من اتاں
- 133 -86 رستہ واہگراں پرندوشی چہ پیماں گل کتگ
- 134 -87 دل گشتے آس واہسراں شگ

-
- 135 -88 منی ہمراہ رہے رہ گوزی آس
- 136 -89 عشق آس چوں نچان پویشانیں دل منی
- 137 -90 تراست ترازیور، تراستہرہ نشان بکشات
- 139 -91 مرادانی گلیں منزل من گوازینت راہ چاری
- 140 -92 کیپاں تنگے بگر، زرد آس شمشوش
- 141 -93 چار بندی

***

چیزے گپ پہ شاعرؔ

پنجار:

نام باقر علی ء پٹام شاکر رانت، ودی بوہگ ء تاریخ 16 دسمبر 1966ء ء ودی بوہگ ء جاہ، وتی پیرک کہدہ یوسف ء گسہا پسر رانت۔ باقر علی شاکر ء ہشتی جماعت آپسر ء اسکول ء دربرگ ء رند میٹرک چہ ماڈل ہائی سکول تربت ء ایف اے گورنمنٹ ڈگری کالج تربت ء کتگ، بلوچی ء ء پیدا اردو ء ایم اے ء ڈگری گپتگ۔ 1999ء ماں اردو لیزانک ء لیکچرار ء چکاس چہ بلوچستان پبلک سروس کمیشن ء پاس کت ء اسسٹنٹ پروفیسر اگدہ ء سراترٹی دیگ بوت۔ داں 3 سال ء گورنمنٹ انٹر کالج ہو شاپ ء اوڈی پرنسپل ء اگدہ ء سرکارے کتگ۔ اے وہد ء گورنمنٹ عطا شاد ڈگری کالج تربت ء اسسٹنٹ پروفیسر اردو ء بتار ء اردو لیزانک وانیگ ء رانت۔

لبزانگی حُب:

باقر علی شاکر ء اسکول ء وانگ ء وہداں شاعری ء حُب ء واہگ بوتگ۔ آئی ء وانگ ء زمانگ ء شعر، کسانک ء آزمانک نبشتہ کتگ کہ ماہتاک ء تا کبند اں چھاپ بوتگ آنت۔ آگوں بازیں لبزانگی گھاں اوں ہوار بوتگ۔ تربت شہر ء اوڈی

رندا جوڑ بوتلیں لبز انکی گل ”لبز انکی کاروان“ ء ”کچ لبز انکی مجلس“ ء پاسک ء اگدہ دار
بوتگ۔ مرچاں ”منٹا فاضل اکیڈمی“ ء گوں ہوار انت۔ آئی ء ”ڈرائینگ سوسائٹی آبسر“
ء اسٹیج کسمانکائی تہاواں بہر زرتگ ء کسمانک، فیچر کنگ ء مسکرائی شعر ء پر بندواں
نبشتہ کتگ۔

عطا شاد ڈگری کالج تربت ء تاکبند ”کچ“ ء اردو بہر ء شوکار انت۔ شاگر
اردو ء اول شاعری کنت بلے آبلوچی ء شاعری ء چہا بید آزمانک نویس ء کسمانکارے ء
بتار ء پنجارگ بیت۔

ریڈیو پاکستان تربت ء ہنداتی دور ء چہ پروگرامائی تہا ہوار انت۔ اے
درگت ء آئی ء بازیں مشاعرہ، گپ ء تران ء اے دگہ پروگراماں بہر زرتگ۔ ماں
مشاعرہ آں شعر دپکال کتگ ء پروگرامائی کمپیئر ء جارچین اول بوتگ ء انگت ء مرچاں
سہب ء سر ء پروگرام ”صبا ء مستاک“ ء جارچین انت۔

شاعری:

باقر علی شا کروت گلا ہے نہ انت۔ ہر جاہ ء دتی سپت ء ستاء نہ کنت ء نئے
کہ شعر کشی ء مزنی ء ہمک مردم ء دیم ء درشان کنت۔ وتی نزیک ترین دوست ء
بیلائی دیواناں شعر کشی ء حُب ء درشان کنت۔ ہے سوب انت کہ پہ وتی نامداری
ء ہاترا کدی کشندہ، ماہتا کانی شوکار، لبز انکی گل ء اے دگہ وتساچیں بتانی منت
دار نہ بوتگ۔

آنامداری ء وسیلگ شاعر ء ازم ء پگر ء لیکیت بلکیں شاعر ء شخصیت ء
کرداں نہ لیکیت۔ آئی ء حیاں انت کہ شریں شاعر ہا انت کہ آئی ء شاعری از می تک ء

محکم بہ بیت و پگری تک و انسانی چا گرد و آئی و چست و ایراں گوں ہمگرہ بچ بہ بیت۔
 باقر علی شاکر ترقی پسند مکتبہ پگر و شاعرے کہ آئی و شاعری انسانی چا گرد و آئی و
 جیلرانی سراوانوک و جیڑگ پرمانیت۔ آئی و شاعری و گیشتر بنگپ، مہر و دوستی انت
 بلے آئی و شعری پگر و یک بہرے بزرگ، پوریاگر، زوراک و نزور، ایمنی، انصاف،
 راج دوستی، وطن دوستی و حق پرستی و گرد و چکریت۔

اے کتاب و بازیں شعری و ورنائی و دور و در شاخیں خیال انت پمیشک
 بگندے جاگہ جاگہ ازمی و پگری نزدی اول گندگ و بیت۔ آئی و در شاناب سادہ
 و روایتی رنگ و انت۔ بلے پگر چہ فطرت و چا گرد و گستا و آن نیچرل نہ انت و آنیچرل
 شاعری و مٹوگرے۔ نیچرل شاعری و آن نیچرل شاعری و بابت و سرپدی نیں وانوک
 زان انت کہ کجام تہر و شاعری گوں زند و تیوگیں تک و پھناتاں گوں نژیکی کنت و آ
 نیچرل شاعری لیکگ بیت۔ مرچاں آن نیچرل شاعری و رومانیت پسندی پمیشک دیم و
 آہگ و انت کہ مردمانی زند و جاور چہ فطری رہنداں سک و ورا انت۔ چا گرد و راہ و
 رہند چہ انسان دوستی و گستاڑ بوہگ و انت۔ چکیں راہ و روگ و بدل و چپ و چوٹیں
 راہ مردماں دوست تربیت۔ ہجے سوب انت کہ مرچکیں شاعر مہر و اول انسانی چا گرد و
 بدل و سنگ و خاک و بتانی چا گرد و شوہا زکنت۔

کرنگ ات باقرا بہشت کہ بزرگاں پہ واہگے
 پلہیں مہر و دوستیانی ہلک میراں آس دات
 (شعیب شاداب)

شاعری روزگارے نہ انت!

شاعری کٹ و کمانی و گونگ نہ انت، شاعری روزگار و لاپ و شوہاز کنگ و
 کشک نہ انت۔ شاعری انسان و تہی مارِ شنائی نام انت کہ ایوکی و ساعتان پمیشک بے
 انانی پذیر کنگ بیت کہ دگرے و گوں بہر و بانگ کنگ و یا کہ شاعری و گونگ و
 شاعر و دل و کھمت دوی مردم و سر بنت تہ آئی و دل و غم و اندوہ بہر و بانگ بنت۔
 ہمک چیز و ہیل گرگ و ہا ترا یک رہ در برے الم لوٹیت، بے ترہ در برے کسے
 علم و مڈی و رادر نہ بارت۔ شاعری اول یک علمی مڈی ایت ایشی و پیک و ہنرانی
 ہیل گرگ و ہا ترا یک انجیں مردے لوٹیت کہ نو در برانان جوانیں راہ و ترہ بندی و شون و

بہ دنت و آبانی دلہڈی و بہ کنت، ہمیشہ شاعری و ہے رپک و ہنرانی گیشیں ہیل کاری و
 سر و سوج، من چہ واجہ ابراہیم عابد و گپنگ۔ وئی لیزا کی سفر و من واجہ نزیر احمد صوتی،
 واجہ ایم ایچ خلیل و حدامرزی عاقل بابا و منت واراں کہ اے واجہانی کرہ در بری و
 دلہڈی و دڑیں سر و سوج و نیکیں و ابگ مدام گول من ہمراہ بوتگ اُنت۔

باقری شاکر

بندِ یک

زند ء تہاریں کوئی ء
 من نشتگاں اُمیتی ء
 یک دہے بلکیں بام دنت
 اے بندی جاہ ء ملکموت
 زوراک ء نیمناک ء تہرد
 کولان بہ بحیت دم بہ بارت
 ساہ ء بہ کشیت ایں منی
 (یا) شہر ء منی برات بنگویر
 لاپ ء شدیک ء گزنگیں
 کرنائی واب ء جہہ بحنت
 زانت ء وتی برجاہ بہ کنت
 ء بندی جاہ ء چہ من ء
 گرکائی دست ء درہ کنت
 زند ء تہاریں کوئی ء
 اُمیت ء یکیں زندگاں

***

چَپ ۽ چاگرد ۽ شنگ و ساج انت

هر دمان دل نوں قهر ۽ آماج انت

کنہ ۽ گپ ۽ کس نہ بیت رهشون

سوب ۽ واہندی پہ تگ ۽ تاج انت

مرگ بیت الم نوں پُشیں راج ۽

اے کش ۽ کیپ ۽ آکش ۽ ناچ انت

کئے بہ دنت ملک ۽ کئے بہ کنت مانا

تیوگیں ہلک ۽ مردماں چاچ انت

زندہ تھی درد ۽ پثر ۽ باقر

اندوہ ۽ رنجانی وڑا آج انت

دل زہیرانی پاہو ء درنگ
دوری ء دوست ء درد ء کونج انت

ایمنی زند ء چہ گلین بیگواہ
ہر گور ء آس انت ہر دل ء رنج انت

مہر دنیا ء وٹ ترس لذت
آزمان مہر ء موسم ء منج انت

من تہی چٹانی کتاب ونگ
انگت ء کتہ تہی گڑ ء منج انت

ہر کجا مولم تہی بہ باں ہمراہ
بس ہے ٹکی باقر ء گنج انت

چم کشتانی

چم جہل ء گورانی چمدار چیا بے

پہ پٹنڈ کے نان ء تو مردار چیا بے

پوشاکاں گلامی ء رزوائی ء پوش بے

بازار ء بہا پرچہ بے سار چیا بے

ہر کس بہ کنت پکر ء وتی، دنیا ء رواج انت

پہ نوکیں جہان ء تو گوار چیا بے

باہند بہ کن توپان ء وڑا چست بہوت

وازمندگیں آشوبی ء رہچار چیا بے

دنیا ء تھا باقر تو نامے درآر پہوت

پہ جوانیں وتی زند ء بیزار چیا بے

***

واہگ ء دنیا منی تئی نپت ء ہیراں آس دات
تو بدل بوت ئے منا تئی، درد ء تیراں آس دات

دژمنی بندات ء دیست من پہ ہے داستہ امل
کینگ ء کست ء حسد ء دیر دیراں آس دات

من ہما روج ء سُچان ء پیلشانان بیرگ ء
سہرچکیں لَنفانی تئی کہ پَن ء ہیراں آس دات

تو چراگ ہر دے کہ کشت انت مئے دفا ء دوستی ء
ہر گور ء مئے واہگانی شہد ء شیراں آس دات

کرتگ ات باقر! بہشت کہ بزگراں گوں واہگے
پنلیں مہر ء دوستیانی ہلک میراں آس دات

اوشپ!

اوشپ!

من گاراں، منی دل گارانت

اے کہر مانیں لُنجی ء

مہرانی منی منزل گارانت

چہ تہاری ء من وتارا نگنداں

گشتے یک سیاہ ء عجی ء

مانپوشنگ ہمک چیز ء را

کہ باگ گارانت

باگ ء بلبل گارانت

اوشپ!

ماہ ء ماہ ء اے ماہکائی ء

تلوٹاں کدی من

کہ اے مر مر نکلیں ماہکائی

منارا پکار نہ انت
 منارا اے دُور میں اشکریں
 استالانی رُژن پکار انت
 بلے کے دیمتر ایہ را انگت
 اے استالانی رُژن ء
 کہ راہ گار انت
 راہ ء پیل گار انت
 نول برواں کجا نگو
 او شپ!
 او! تہار ء یتیمنا کیں شپ
 من گاراں، منی دل گار انت
 اے کہرمانیں لُنجی ء
 مہرانی منی منزل گار انت

***

بڑگی وہدے ترا گنداں شلیناں ارساں

آ شپء ء اب نیت، ننداں شلیناں ارساں

واہگ ء مہر ء تئی بُرتگ منی ہوش ء قرار

نشتگاں پرتو غزل بنداں شلیناں ارساں

پہ تئی دید ء مدامی چو گنوک ء گرداں

عشق ء بدواہ کہ سرء کنداں شلیناں ارساں

پُلّیں دیوان ء نہ گریواں کہ بہ بیت عشق درا

ایوکی ء یات ء تئی ننداں شلیناں ارساں

کس کسی ہمراہ نہ بیت راہ ء وفا ء باقر

چہ گلّیں دوست ء دل ء سنداں شلیناں ارساں

گُزَنگی

گُزَنگی، کُشیت گار کنت

بارت ہوش ء وار کنت

دُڑی، دُنگی، لُچی

پر مائیت انت ہریجی

گُزَنگی کنت بیکار

گُزَنگی کنت بیمار

و شیانان پللیت

شاد بانان پللیت

زندگی ء کنت شزار

گون غماں کنت دُچار

لنکھی ء پیروک

گُزَنگی کنت گنوک

دین و ایمان و بارت
مہر و مہروان و بارت
گزنکی کشیت گار کنت
بارت ہوش و وار کنت

***

رنگ ء دروشم ، بوہ ء باس ء دل سچیت
 مہر ء تنگ ، کھر ء آس ء دل سچیت
 دانگ جاہاں جنگ ء نوبت داں کہ است
 ہر کسی پہ جند ء براس ء دل سچیت
 کیت گوشاں ہر دیں تیرانی توار
 سیہ شپانی پاس پاس ء دل سچیت
 بیا جمین ات چاپ ء نازینک سوت ء ساز
 سوز ء رنج ء ، کیپ ء تاس ء دل سچیت
 کرنے باقر پٹ ء پول ء گوشت بلنے
 انگت ء پہ دڑیں لاس ء دل سچیت

کراچی ء کشکے ء سراپنڈ وکیں جنکے ء نام ء

زرد ء ارمان بُن انت زرد ء لذت بُن انت
کرنے چوئیں پراتک، ننگ ء عزت بُن انت

حون ء ارس اول شلینت چہ دوئیں دیدگاں
کس ء چکے نہ جت، قہریں قسمت بُن انت

شنگ ء حیرات بنت کاڑ ء ہر رہگوزی
گنجیں زیبائیاں رب ء جنت بُن انت

زیداں بیا آس بدار ء بسوچ کچراں
کشت اش حمل پداگلیں کمت بُن انت

مرچاں گپ راسی ء کس ء باد نہ بیت
پتو کھارادر ء پٹن تربت بُن انت

***

جولائی ۷ / ۱۹۸۵ء کھارادر، کراچی

دہرے کہ بلیت آس فوجوان سُچنت انت
ماتانی دلء واہگ ء ارمان سُچنت انت

لنک اے دیوکیں بیا آس ء بتوس ات
بے تنگی ء جاہ ء ہم ایمان سُچنت انت

امروز ء مہ بند پہر ، امروز ء منی دوست
دُشی ء ہزار رنگیں دیوان سُچنت انت

قہرانی پدارات تیرگواریں اے کست ء
مہر شہر ء مہ گواہیت ایں انسان سُچنت انت

درپشوکیں تئی دیم ء کہ آس بشانیت
مئے پیسیں گنوک دائم حیران سُچنت انت

دل ہما انت کہ چہ بُن ء سستگ
ماہ بلے دوشی ماہ گر ء گپتگ

حیر بہ بات مہدیم ء گلیں رنگ ء
پَلن گلاب ء اول مرچی گیمرتگ

تراگاں ہر شپ داگ دنتیں آس
سہب بیت کُل ء بے سما نشنگ

توسگ ء نیت کس، اے دل ء آس ء
قہریں امروز ء برانز پیلشنگ

آقت چے بیت راج ء ورنہ ء
بے سما ناچ ء سہبت ء دیستگ

رند ء شوہاز ء چوں رسیت باقر
میش رر کاریت واجہ کہ مُرتگ

چو کہیب ء داب، دس بالاد مکن
وچگیں یاتاں چہ داب ء پاد مکن

نیست ترا غموار چچ پشیں ادا
دل گنویں بازیں تو فریاد مکن

تو غم ء قید ء کدی آزات نہ بے
پہ منی زہر ء وت ء چو شاد مکن

من تنی دید ء مرادیاں اہل
دژمنان گوں تو مہ نند ء نیاد مکن

من تنی مہر ء کس ء آریز دتاں
ہر کس ء پہ دیم میار ء سیاد مکن

روح ء شپ باقر ترا رنجینگی
آ گلے کاڑ ء تو ہجر یاد مکن

ندر پہ شعری دیوانی ء

منی دوزواہ غم ء آس ء زراباں کُشت
منا وہدے تئی زوراک عزاباں کُشت

منی براس کُشت واری ء خُشد ء دُنگ ء
تئی وارث شراباں کُشت، کباباں کُشت

شמוש ات سامی ء من چوں کناں مچاں
ہمید پیرک منی میر نواباں کُشت

نبشتہ باقر ء قبر ء بکن اے پیم
اے بڑگ وانگ ء مہر ء کتاباں کُشت

***

نسیم دشتی ء نام ء

مہر ء وفا ء گپ بیت
دل ایر مریت ء کپ بیت
لنچیں شپاں ماں تراگلاں

حونانی ہار ، ارسانی ہور
بمب ء تپنگانی توار
ہر نیمگ ء بیت زار زار

داں ہر صبا انچیں وڑے
بے چاڑ کنت پہ انچشی
زرد ء کشتے جنگ ء پڑے

اپسوز ء ارماناں وتی
اندوھ ء سوزماناں وتی

سک کہت ء پیمیاں وتی
گوں واہگ ء اوماناں وتی

لہریں دل ء حوئیں غماں
ہر ساعت ء من ہر دمان
پچی دگہ دست ء نہ بیت
درشان کناں، تالان کناں

ہمبل منی! زیر تو قلم
دراہیں دل ء اندوہ ء غم
راج ء خیال، لال ء ہتم
دیم ء بجن، بیا نوں قدم

گنگی ء بے ترک ء توار
پنا نیت خشک ء بہار
راج مئے توامیں واب کپیت
گوں کیپ ء بنگانی ملار

اے کاروان ء تو سروک
آزمانک ء آزمان ء نوک

زیر تو قلم تئی رند پداں
دانکے گراں ، ما پشت کپوک
دیمڑی ء گنداں عالم ء
زورانسریں من زالم ء

دیوال حوناں لپ بیت
منیگ ء تئی دل ٹپ بیت
ہرجاہ کہ مہر ء گپ بیت
دل ایر مریت ء کپ بیت

مئی ۱۹۸۳ء بلنگور

اُمّیت

آے غمانی

روح و شپ روک انت دل ء

کس نیت تو سگ ء

نشتگاں تهنائی ء

رہگوزے بلکیں گوزیت

***

جنگ دارگ نہ بیت

پلّیں ماہ ء پل آنت
 روچ ء دزگیر کن آنت
 زند ء دُنگاں کش آنت
 کوہاں درد ء دُل آنت
 آس دینت ترانگ ء
 آس دینت دانگ ء
 دُڑیں آ دانگ ء
 اشرفی چانگ ء
 جاک ء سلوات ء دُور
 قہر ء نہایت ء دُور
 چڑاں ہر نیمگ ء
 واہ ء پریات ء دُور
 گلزمین ء گہیں

داں کہ بدوا ہے است
 داں کہ زُردا ہے است
 داں کہ حوناں وُرانت
 داں کہ مردم کُش اُنت
 داں کہ لُٹ اُنت پُل اُنت
 داں کہ مہرانی لُنگ
 داں کہ گورانی تنگ
 داں کہ براتانی خون
 داں کہ بچانی جون
 داں کہ است، داں کہ است
 داں کہ است دژمنی
 داں کہ نیت ایمنی
 جنگ دارگ نہ بیت
 جنگ دارگ نہ بیت

***

کجا شُست ماہیں دُردانگ سُلجا شُست
 ظاہیں اَشرفی چانگ سُلجا شُست

تچاناں چُنت کرنیں من شوہار ء
 زنان من آ دُردانگ سُلجا شُست

مہارانت کوری ء مہلوک گلیں
 آ رُژن ء زانت، آزانگ سُلجا شُست

ایستکیں دُن ء یک ویرانگی یے
 بہارگاہیں دل ء ترانگ سُلجا شُست

چیا باقر تہی دست ء چمنگے
 کتابانی گہیں وانگ سُلجا شُست

وہ دے کہ پُل بدن تئی ہر دانک گوہرے بیت
ارسانی اے تچوکیں شہ جو یک آپسے بیت

بچکند گے در بیت تئی سُہرچکیں چہ لُٹناں
گرانیں منی گُمان ء اندوہاں آسے بیت

اُمیت ء من پمیشکہ اُمیت واراں دائم
بے بندریں گنوکاں روچے اول بندرے بیت

سہتانی بندی حائل تئی پُلّیں دروشم ء چے
بیچارگیں پہ شے ء زوراکیں چاکرے بیت

گندیت منارا ہر کس حیرانی ء گُشیت کہ
سوک ء دل ء نزائنگ باقر اوں شاعرے بیت

نہ کرزیں چٹاں شراب ۽ رنگ آنت
انارک سُہریں گلاب ۽ رنگ آنت

من زاناں مہر ۽ گناہ ثوابِ انت
منی دی کارپد ثواب ۽ رنگ آنت

آبد کہ مانیتِ انت دروگ مرچاں
داں راستِ حُشکیں کتاب ۽ رنگ آنت

دلِ انت پتاگ کہ ٹال ٹال ۽
تئی مسکیں مہرِ تناب ۽ رنگ آنت

ترا چوں باقر آ داد بکش ایت
تئی گال جوہریں جواب ۽ رنگ آنت

امیر خسروء حمید عدمء غزلء رنگء

زند و شالی توار ات ہر کجا من دیتگ ات
باگ پُلانی بہار ات ہر کجا من دیتگ ات

آ پری رنگیں کساں سال گوں ٹھما ریں دیدگاں
شادِ ہاں گُلّیں ہوار ات ہر کجا من دیتگ ات

سُدھ ء ہوش ء چہ جُتا ات ماں دگہ دہری ء دل
ہار ء ہیر و پاں دُچار ات ہر کجا من دیتگ ات

بے کساں کٹیپ، مہ و شانی لٹیپ، پدا سوت ء سرور
شہر مہرانی دوار ات ہر کجا من دیتگ ات

ہلکے ۽ کاٹانی ٹولی اتک آنت توسیپ ۽ گل ۽
شے مرید بور ۽ سوار ات ہر کجا من دیتگ ات

آزمان روک ۽ ترپان ات گندگ ۽ رنگ ۽ تی
چاروی ماہ اول تہار ات ہر کجا من دیتگ ات

ایوک ۽ باقر برجان انت انگر ۽ آساں غم ۽
گلیں امروز پہ قرار ات ہر کجا من دیتگ ات

واہگ

ماہِ گونگ، روجِ دردور
استالِ پورانی ہمسر
وتی زندہ روچاں کناں پتو من ندر
منی ساہِ بیابر
منی روچاں بیاپل
منِ بے مراد کن
غماں آسُر کن
وتی دادِ دیشِ بکن دائمِ برجہ
وتی رنگِ گیشِ بکن دائمِ برجہ
منی وِشِ نیتک
بدئے زندگی
دگہ سگتی
بیو ماڈیاں ٹل

شپانی تو پاساں
 انارکائی واساں
 ہمک واہگاں پُل، ہمک لڈتاں گر
 بیتِ زردءِ پُلے
 ودی کن یکت پُلے
 منی نامءِ پُرکن
 منادژ منے کن
 منی ترا نگءِ گچ
 شپءِ روج ہر وہ
 وتی واہگانی
 وتی شادہانی
 منا ملکموت لیک
 مناحونی یے لیک
 داں کہ تئی پُل، تئی ساہءِ ارواہ
 بخت مرگءِ چہ پد، منی مانشءِ لٹ

گد و رشات دنتان
 منی مانش ءداں کہ بتیت تاہسیر
 گنوکیں منی روح بہ بیت پٹمن و اتر
 غماں بتیت آسر
 منی ماہیں دلبر!
 وتی زندء روچاں کناں پٹومن ندر
 منی ساہ ءبیاہر
 منی روچاں بیاپل
 منا بے مراد کن
 غماں آسری کن

ساہ گریں ڈنگ ء ادا راج نہ بیت
مکھیں ڈیہہ منی تاراج نہ بیت

انوں تئی دؤر انت تو لوگ سوتکہ منی
یکش ء پس تئی سرتاج نہ بیت

من اگاں مرتاں بلتے دیما تئی
دست زہگانی منی دراج نہ بیت

و شدلیں دؤرے من انجیں کاراں
کے شاہ ء کے مہتاج نہ بیت

زند گوں گور گنداں گوزیتیں باقر
تئی سرا وشیانی تاج نہ بیت

باریک

سُہب ء بیگاہ نشنگ ء پکرانی چاریناں رنگ
 زنگ زرتگ زانگ ء، ء رُژن بیگواہ ماں جہاں
 یلّیں مُرتاں من شُدء لاپ، گُژن بیگواہ ماں جہاں
 چوں بہ رُکیناں وت ء من، آس ء آپ انت ہر دَمگ

ایمنی نیست گلزمین ء چاریں دیم ء جنگ جنگ
 مہر ء بازار آس گزاریت، زرد ء ارمان ہم بہا
 ڈاہ ء شور انت دہر ء مریچی دین ء ایمان ہم بہا
 چند ء ہنکین ء وتی دی آدمی ذات تنگ تنگ

کِشک گارِ اِنْت کاروانِ ء، منزلِ ءِ رہشونِ گار
 بے کسیِ اِنْت، بے وسیِ اِنْت گریوگِ ءِ زارِ اِنْت اِدا
 کہراں ماں رُپنگِ جہانِ ءِ براتِ نہ بیتِ براتِ ءِ رِدا
 راستیِ ءِ ننگراہاں باریں چُنت ہزاراں جونِ گار

ایرِ براں ماحینِ ءِ زہراں وَشیاں پہ کپتگاں
 نوبتِ ءِ باریِ منیِ کُنیت، منِ پہ اوستے نشتگاں

اوماہ پری! اوگل پری!

نُج ء تہاریں یک شے
 او ماہ پری! او گل پری!
 مہلوک گلیں واب کپیت
 سدھ ء سما ء کس نہ بیت
 بزمش ء چڑ کہ چچ نہ بیت
 بنی آدم ء گلیں کہ گپیت
 وش والی ء نادراہی یے
 نُج ء تہاریں یک شے
 یمناک ء تُرسناکیں شے
 او ماہ پری! او گل پری!
 دُور دُور ء چہ بنیتیں توار
 بس تو لگ ء ہولاسکے
 یا کہ کروس ء بانگے ء

یا کہ کُچّاں چانگے
 او ماہ پری! او گل پری!
 مرگ ء دُچاریں ساعتاں
 انسان گلیں داب بہ بنت
 لوگ ء وتی تحت ء سرا
 بس کیلیں تو آگاہ بہ بے
 تاہیر منیت بے داب بہ بے
 لُنج ء تہاریں یک شے
 ترسناک ء ہیمنائیں شے
 گیر بنیت ترا کتے اگاں
 جمبور بہ کنت تئی تراگاں
 کس داشت مہ کنت تئی واہگاں
 ہر نیمگ ء توپان بہ بیت
 پتو جہان چو آس بہ بیت
 او ماہ پری! او گل پری!

مہر ء اے گرائیں ساعت ء
 کوکار کنان ء در بیا
 دیوال ء ہر ڈوک ء بگوز
 ہر شیپ ء آپدار ء بگوز
 ویرانگیں جاہے درا
 گندے گنو کے ناگہاں
 سرسر جنان پٹو تچان
 نام ء تئی پلین گران
 او ماہ پری! او گل پری!
 ننج ء تہاریں یک شے
 بیٹناک ء ٹرسناکیں شے
 مہلوک گلیں داب کپیت

***

منی شہرء مردم

گنوک آنت ناں سار آنت
 ناں سیر آنت ناں وار آنت
 وت ء چہ شزار آنت
 غماں بڈ ء بار آنت
 منی شہر ء مردم

برے راست مٹاں
 برے دروگ بنداں
 برے کھراں دَرشاں
 برے مہر گواراں
 منی شہر ء مردم

برے زار ء واہ آنت
 برے دل پہ راہ آنت

برے گوں ثواباں
 برے گرک گناہ آنت
 منی شہر ء مردم

برے کشت ء گوش آنت
 برے دست ء گوش آنت
 برے حوناں میچل
 برے پھک ء ہوش آنت
 منی شہر ء مردم

ایبتکی ء چار آنت
 اے درداں نہ مار آنت
 اے پھم آنت نہ پھم آنت
 دل ء چ نیار آنت
 منی شہر ء مردم

***

لُٹانی تئی شیریں من واس ء شموشاں
یا زرد ء غم ء رنج ء وسواس ء شموشاں

تئی ترانگ ء گرانیں غم زندے بہ بکشاہیت
لُنجیں کہ شپ ء تُرس ء ہر پاس ء شموشاں

ماں مہر ء پڑ ء الم کیت گٹ ء گر و چیل
ہر کُچل ء مارجین، من ہر تاس ء شموشاں

کندیل منی اُمیت ء اندیم نہ بیت کرنے
چوں گوہر ء مُروارد، چوں لاس ء شموشاں

آ روج منی زند ء بہ بات گڈ سری باقر
کہ شیرچک ء زیبائیں کر پاس ء شموشاں

مان آپ ء دیاں، من چہ آس ء گوزاں
 ہاترا تئی پری ہر کساس ء گوزاں
 تو بہ شان ئے کمائیں کہ برواناں دوست
 شیشنگ ء رہسراں بے سواس ء گوزاں
 تئی ہمک دابے ء من وراں بش بش
 غم منی چہ دل ء، پاس پاس ء گوزاں
 ترپے ارس ء بدل یک تلاہے منی
 تئی گور ء گوہریں من چہ لاس ء گوزاں
 نیم شبی پاساں پہ ترس ء پاتراپ ء بیم
 تئی گور ء کایاں بس خشکیں واس ء گوزاں
 نام ء باقر منی بس یک بہتائے بس
 من وراں ہر دیں پڑے چہ تاس ء گوزاں

آس غم ء کنت انت گیشتر ء تُتاپ

سر شپاں ہر دیں ایر براں ترند آپ

سینگ ء روکیں بیا بتوس آس ء

ایوکی گران انت دوست مرو اشتاپ

تو بکن کرن ء واہگاں درشان

من وتی زرد ء ہم کنناں الکاپ

یک برے داب ء دیست شپی ء من

انگت ء نکش انت تئی گلیں گوناپ

گلہ ء زلگاں نیست نپے باقر

نوبتاں مہر ء بیا بدئے زند آپ

آسے انجیں بلیت ماں گل ۽ دیدگاں
 روک بیت گلزمین، روک بیت آزماں
 گران انت تہنائی ۽ ڈیل ۽ بالاد ۽ درد
 بہر ۽ بانگ بیا کناں زند ۽ گرانیں غماں
 کیپاں مہر ۽ بدے مستیں چٹاں وتی
 واس ۽ واہگ گلے تلوسین ایت شپاں
 چو زمین جسمی ۽ زرد ۽ لذت نہ روت
 بیت چہ تاک ۽ درا سہرچکیں تئی گشاں
 رنگ ۽ تئی دروشم ۽ شہے دلمانگ انت
 ماہ ۽ استال ۽ روچ، سنج ۽ داں کلکشاں
 عشق ۽ آس ۽ دل ۽ کنڈی ۽ کُت سُرک
 جان ۽ ہر بند ۽ بوگ مرچی باقر سچاں

تئی غم منا پر انت

تئی غم منا پر انت
 ہر دمان ء ہر ساعت ء
 مریچی ء تاں قیامت ء
 ماہ ء درور، دوست ء دلبر
 تئی پادمنی چٹانی سر انت
 تو دگہ چچ غم مکن
 تئی غم منا پر انت
 کھر ء دریا بہ بیت
 گرائیں غمانی چول بہ بنت
 شرنگاں بوجی بہ بیت
 ہار ء ہیروپ بہ بنت
 گزات ء تو پان بہ بیت
 مست ء بے راہیں ترونگل بہ باں

پادتراول بہ بیت
ڈیہہ ویراں بہ بیت
ہلک لگتہ مال بہ بنت
دوست منی، ساہ منی
مہر ہر ڈولء پیدا ویرانت
تو دگہ چغ غم مکن
تی غم منا پرانت

***

شہر ء شر رنگی ء اُمیت ء سزا پاتاں پِل
 انجو کشکانی سرا باز رچاتاں پِل
 واہگانی شپ ء ترس ء دلوں لرزینت منی
 ہر کش ء کڑ ء گزراں ایر بباتاں پِل
 رنگ رنگیں ہمک رنگاں منارنجینتگ مدام
 چوشیں بے ترانگ ء بے دردیں سُچاتاں پِل
 کسے چمّاں چہ زبہر ء کسے ہوش ء چہ بروت
 باگیں امروز ء بہشت ء آ مرا تاں پِل
 ایمنیں گواتے بہ چنڈیت منی دلبد ء سرا
 لرزک ء تاک ء وڑا تنیگ ء سُراتاں پِل
 ماہیں کاڑانی گور ء جیگی ء تاک ء باقر
 منی لبزانی ہمک رنگ ء چناتاں پِل

مہلب ء مسک ء زاپراں بوتگ
ماہ ء درور کہ سرگراں بوتگ

بارگیں کنید ء باڈی ء والیگ
حوری گوں سہت ء زیوراں بوتگ

گہت ء اپسوزیں سست نہ کت یے
درچک مرادانی گوں براں بوتگ

من نماز عشق ء سی شپ ء وتگ
دیم دائم گوں دلبراں بوتگ

تو نیک نئے ۽ ناں کلوپے دات
دل ہما روچ ۽ اشکراں بوتگ

نیست گسد لال ۽ گوہر ۽ رنگ ۽
براہ ۽ جلوہ تئی مہیراں بوتگ

جہ جنگ بے مارگاں باقر
نام تئی عہدی دپتراں بوتگ

اے کئی باریں دژمنی کارِ انت
دوست منی مرچاں سک گلگدارِ انت

ساعتاں شہدیں کتے بیت گستا
آ بزاں پاکیں مہر ء دیندارِ انت

واب ء تئی نیاواں کرنے نوں گوستگ
دل منی انگت پٹو حُب دارِ انت

ہواری ء مہر ء تو ایمنی بُرت گوں
نوں ہمک چیز اوں زر ء بیپارِ انت

وٹھی ۽ روچاں سد ہزار درکیت
سکلی ۽ روچاں یکے درکار انت

حوناں چونسیت ۽ مردماں درنجیت
منے ہما کس کہ ٹک ۽ سردار انت

آ دگہ دور ۽ رندپہ انت باقر
اے دگہ دورے چم اول چمدار انت

گراں بہائیں تو دتی دیوان ء مارا درگتیں
 واہگانی کوہیں انبار کھنکے تو سرگتیں
 دیتگ ات کہ ردگتگ ما زندگی ء چکیں کشک
 دست تو دست ء بداتیں راہ ء نیم ء، شرگتیں
 زار زار ء کہ نہ گریت دوستی ء خونانی سرا
 کندگ ء مہر ء بدل تو چم ارساں ترگتیں
 واری ء رنجاں نہ پروشت اے پلےیں ورنہی منی
 تالہ ء کوریں نبشتہ تو تلالہ ء زرگتیں
 ما دتی زندہ مراداں وش تریں لیک ات ترا
 دوستی ء مہر ء وفا ء اے کشار ء برگتیں
 پست ء پیر ء چہ تو اراں انگت ء باقرگھ انت
 گوشاں پٹی ماں چتیں ء وت وتارا گرگتیں

جیونی پنج ۽ پیغام شہیدانی نام ۽

دلجماں من کہ تئی اے زلم ۽ دریا نوں ہُشیت
 روچ زوراک ۽ رونت کہ مکھیں ماتاں کُشیت
 تاں نباں من تو تپاک اے زند ۽ رنگراہاں ہمک
 خون یک پیم ۽ رچنت ۽ ہش جونان ۽ دُشیت
 تنگوں پنج ۽ منگ ۽ مکھیں مات ۽ کُشوک
 ودے چہ حد ۽ گوزیتیں زلم ۽ زمزیل وت پروشیت
 دُژمن ۽ سینداں سرا من ماڈیان اش بُن دیاں
 شادہاں زند ۽ منی ماں کینگ ۽ آس ۽ جُشیت
 گر بہاں ما گنگ دائم ڈیہہ ۽ اے پادمال کنوک
 بے وسائی وت سر ۽ کیت حوناں ناحق ۽ مُشیت
 تیر گزاران ہم بہ بنت انت کہریں زوراک ۽ ستر
 راستی ۽ گپ ۽ بلے باقر وتی ہر جاہ گُشیت

***

چوں شموشاں من ترا یکیں دمان

آتر ء مسک ء زبادے تو وطن
 واہگ ء زند ء مرادے تو وطن
 ما تہی پگراں گر پتار نجاتی
 دم پہ ساعت مارا یاد کائے وطن
 چوں شموشاں من ترا یکیں دمان

تو مرادیں زند ء مئے راہ ء نشان
 تو ملویریں واہگانی کلکشان
 تو اہمیتیں رُژن ء تالان کنوک
 تو دلانی مہر ء روکیں آزمان
 چوں شموشاں من ترا یکیں دمان

تئی گر ء گٹ ء تلاراں زیبدار
کوچک ء درچک ء ڈگاراں زیبدار
کور ء جنگل، کوہساراں زیبدار
تئی وطن پل ء بہاراں زیبدار
چوں شموشاں من ترا یکیں دمان

***

تسمین ماہ ء روج ء نیام ء ودی بیت

بہارگاہ ء پلاں چہ اوستے پدی بیت

تلاہیں منی زنداے ڈگال ء سوتلگ

کدی گردیت چلگ ء ہڑام کدی بیت

بہ سندیت انت رہشون تپاکی ء تاراں

چُشین ء پہلی ء گرانیں ردی بیت

ہمک ساعت غم بیت وٹی ء مستاگ

ہمک شادہاں چم ارساں دزدی بیت

کنیں ہرکس ء گول ما دوستی او باقر

مدام نیکیانی بدل مئے بدی بیت

وطن ماتیں

مگنداتِ مے کدی سکی ہے زندہ مے ارمانِ انت
وطن ماتیں، وطن ماتیں ترا پہ جانِ قربانِ انت

نہ کنزِ امان کدی پشتِ تئی گوانکِ توارے بیت
ہزارِ رندہ بہ چکاس کہ دلِ کیلیں مے ارمانِ انت

تئی پٹ ۽ گیا باناں، مدامِ لوطیت بہارگا ہے
دل ۽ ہل ۽ وتی کہ ندر منی ساہ ۽ منی جانِ انت

ترا شادمان ۽ شادکامی بگنداتاں ہے ڈول ۽
ٹری بے تہاری کیت منی دُگنیا اول ویرانِ انت

بکنِ امروز ۽ نوں شادان بدے مہرِ باقر ۽ الم
وتی چٹانی ارساناں مدامِ پٹو کہ ریچانِ انت

***

مہر ء بانداتیں تو کتاب سوتلگ
 جنت ء اگلئیں آ کتاب سوتلگ
 چوں ترا بکشائیت زمین، ء آزمان ء
 چونیں چیزے تو بے حساب سوتلگ
 مئے ہزار گنجیں گیدی ء مڈی
 ماہ لقاہ شہم ء تی زراب سوتلگ
 ہلک ء مئے حاجی ء جنیں چُک ء
 دُرس گناہ زرتگ آنت، ثواب سوتلگ
 کئی غم ء گپ ء نوں کئے تالان
 کعبہ نیں دل تو پہ شراب سوتلگ
 چوں نہ باں کھر ء دیپان باقر
 نوں میار ننگ ء کہ نواب سوتلگ

تئیٰ حسن ء جمبر مدام جنت گرد کے
ہزاں شہر ء مُرتگ دگہ یک گنو کے

نہ سگاں تئی چٹانی تیراں نہ سگاں
تینگ ء بے سوچ کہ اے مردم کشو کے

تئی کندگاں گل سُریتگ دل ء باگ
بِدار رگاں سُہریں مہ بیت آس رو کے

پکاریں منا منزل ء بڑ ء بریں ء
دگہ یک شریکے، دگہ یک سرو کے

بے ٹوہینیت باقر وتی راج ء دابیں
نہ گنداں من مرچاں دگہ شعر گشو کے

زرد ۽ منی اے حوناں رگانی تئی کہ رنگاں
زُلیاں بیا بہ شنگین، ریچاں دل ۽ من زنگاں

تو کنگانی پِل ۽ مروارداں بہ ریتج بس
نوشاں سباہی ۽ دوست من کدہانی بنگاں

لُٹاں سُمرین نرمیں پرچن تو بس توارے
لگاں رچیت سرگ دوست، گندے درء ملنگاں

تاں زندگاں من ننداں تئی واہگ ۽ وداراں
تاں آپی ۽ مڑاں من عشق ۽ تراگوں جنگاں

شہر ۽ جنگاں ماہیں گستا پدار او باقر
روچے ورے تو تیراں چمائی چہ ٹپنگاں

نیائے پرچی گل مئے چارگ ء مرچاں
 دل ء درد ء من دمُرت دارگ ء مرچاں
 مئے حال ء سہی نئے تو جُست بکن باریں
 شپاں گوازیںاں ماگوں نارگ ء مرچاں
 ملوری مئے دل ء شُویں نہ روت وہدے
 ترا گنداں من چو بے چارگ ء مرچاں
 بُزوراں کئی سرِیگ ء پہک کناں ارساں
 نہ سگاں چم مئے ارس ء گوارگ ء مرچاں
 چے پیم ء پھر بنداں من پرے زند ء
 نیت زیمیں دل ء کس، مارگ ء مرچاں
 مہ کن پریات بازیں تو ادا باقر
 نہ ماریت کس تئی اُپارگ ء مرچاں

ماتیں وطن

فدا ساہ ء جاں باتاں ماتیں وطن
پہ تو سر دیاں باتاں ماتیں وطن

پہ وشنامی دنیا ء ہر منزل ء
تئی نام ء گراں باتاں ماتیں وطن

ترا موہ بکشاں گلگ شونی ء
ہدوک چو جواں باتاں ماتیں وطن

اے بُٹاپیں درچک ء کشارتئی مدام
چو پِل ء سرپاں باتاں ماتیں وطن

آ بدواہ کہ نکس ء پدا آنت تئی
آوت گار ء زیاں باتاں ماتیں وطن

منی حُب ء واہگ ہمیش انت مدام
پہ تو شعر گشاں باتاں ماتیں وطن

***

دلوں کپتنگ ماں دسواس ء
 اناگاہ نیم شپ ء پاس ء
 بہشت ء کپ کشتے پیداک
 منی چٹاں گلہیں تاس ء
 نیت برزش ء توارے تئی
 سُچاں تہنائی ء آس ء
 چتور رُژن ء کتگ ہلک ء
 تئی جیگ ء سر ء لاس ء
 دل ء مئے شیشگیں بڑے
 دتی چٹانی الماس ء
 چے پیم ء در براں باقر
 غم ء گرائیں اے چکاس ء

وش و ش ء کند برے چہ لُنھاں گلاب بڑتیج

تاں زندگ نئے منی دوست، چٹاں شراب بڑتیج

مارا بکس بہ سوچ ء ارجاں وتی بجن

یک رندے بس وتی تو ٹھلانی داب بڑتیج

ہرچی شگ، شگ تئی دست ء نیت پدا

نوں داگناں تسیج ء تو ^{بہ} ~~بلا~~ ^{بہ} بڑتیج

آزاتی ء سپاہ توئے، بانوری ء رگام

مہرانی مئے ڈگار ء بیا پہ زراب بڑتیج

توٹانی تیر ء باقر پرواہ ء چچ مدار

دیوان ء ہر گلیں تو جوڑیں جواب بڑتیج

بیا کہ وت ۽ زوراک کنیں (شہید حمید ۽ پیغام)

چو شے مرید ۽ داگ داگ
 جان ۽ منی ہر بند ۽ بوگ
 واہگ چو کلماٹ ۽ منی
 پرگوستگ آنت چہ مے دل ۽
 چو کہ پرشوکیں شیشگ ۽
 بوتگ دلوں پچنڈ پچنڈ منی
 چو ماتو ۽ جو ریں گشتے
 چانپٹ کن آنت زالم سر ۽
 چو گنگ ۽ کور ۽ بیرگ ۽
 بیگواہ آنت مے نام ۽ نشان
 چہ بڑگ ۽ بڑگ تر آنت
 مے برادل ۽ ماہیں گہار

نیست اِنْت اِدا کس ء کس
 ہر کس، کس ء چہ بے کس اِنْت
 اے وا جہیں مئے قوم ء راج
 وازمندگانی واسی اِنْت
 آشوبی اِنْت اے نوجوان
 مرچی ہلاس اِنْت تاگت ء
 غم وار نہ اِنْت کس، کسگی
 درد وار نہ اِنْت کس، کسگی
 او بڑکارا! او بڑکارا!
 چو بڑگ ء بڑگ مہ بو
 نیل اِنْت ظالم، زندگ ء
 چو بیرگ ء بیگواہ مہ بو
 نیلاں ترا اے زندگ ء
 بیا کہ وت ء زوراک کنیں
 مرچی پدا عہدے کنیں

چست ہیں چو ہیروپ ء وڑا
 بیراں گریں چہ دشمن ء
 چہ ظلم ء دیہی پنجگاں
 اے بڑگاں آجو کنیں
 مرگ ء مڑا ہے گوں کنیں
 دنیا ء ظلم ء ظالم ء
 نام ء نشان ء گار کنیں
 بیا کہ وت ء زوراک کنیں
 بیا کہ وت ء زوراک کنیں

***

پدا بیا یک برے چاراں ترا را

دل ۽ موجیں تئی انگت ودار انت
 پدا مہر ۽ جہان ۽ آہ ۽ زار انت
 نیت پڑام بہار ۽ دؤر گشتنگ
 گلانی ٹھلیں بلبل بے توار انت
 پُشیش روچاں امل ماراں ترا را
 پدا بیا یک برے چاراں ترا را

منا یاتاں ہما نیادانی شپ تئی
 آ پُلیں کندگ ۽ وٹیں آ گپ تئی
 بیان ات گوستگیں مہرانی کتہ
 گوں موگائی من چار ات دپ تئی
 کجائے گل منی ماراں ترا را
 پدا بیا یک برے چاراں ترا را

شپاں مہکانیں بات تئی رُژن مہیل
 بہ سہوہیتیں منی آزر دگیں دل
 بہ باں پہکے شمشکار من چہ ہر کس
 منی دیما بہ بیت مہرانی منزل
 پہ من سرگوپ کدی ساراں ترا را
 پد ابیا یک برے چاراں ترا را

بکن کارے وتی واک ء وں ء تو
 مہ ریتین گیشتر ء اے بے کس ء تو
 بگنداں دروشم ء تنیک ء بگنداں
 بیا بے بھست ء بیالیں گس ء تو
 شپوں نیادانی گیر کاراں ترا را
 پدا بیا یک برے چاراں ترا را

***

زندگی لال ء دروٹم ء دزین انت

ڈیہہ منی ایمان، مہر منی دین انت

من پئے اوست ء سکیاں زوراں

شادی یکش پمن ماجین انت

رند تباہی ء بوت جبر تالان

کوڑہیں دنیا تپتگیں تین انت

کئے وت ء ہڈینیت سیک ء تنیک ء

راہ مرادانی منزل ء مین انت

مُرتگ ء ایر انت باقر ء میت

چو تئی دستاں ہٹی ء مین انت

زَرَّ ۽ کلات ۽ واہگ ۽ بچکندگاں حیرات کنت
چولاں زری لہڑیں دل ۽، نشنگ جنک زرگوات کنت

ہر سہب ۽ بیگاہ دوزہ ۽ من واہگانی پیلشاں
آ وشیانی جنت ۽ بیگاہ ۽ سہباں زیات کنت

من پہک ۽ دل و جم کتگ خشکیں بلے رپیپنگ آنت
ہر روج آ کہ مرچی، ۽ ہر شپ پدا باندات کنت

زندہ غمانی گران ترین جیڑھ ۽ جخال شاپتگ آنت
بس یلیں تئی ترانگ انت پاساں شی شہمات کنت

پہ وٹ ۽ من آسودگی، دریا ۽ عشق ۽ دور کت
اے آس ۽ باریں لمبک ۽ مہلوک چتور اوشتات کنت

وٹی ۽ باقر زور گوں توشہ ۽ گر نچے پہ وت ۽
رنج ۽ غم ۽ سال بلکن ۽ زندہ ۽ تئی نہیات کنت

غم ۽ رنجاں کتگ زند ۽ چہ بیزاری
چتور گران انت تئی زُلیپانی چمداری

پہ گپ ۽ ترانی ۽ تئی یک دمانے ۽
نہ روت انت تنگلیں زرد ۽ مئے ہیٹاری

چہ پیم ۽ من بیاں زندگ اے دنیا ۽
گُشت کہ بے علاج انت عشق ۽ بیماری

پمَشکَہ زاناں مرچاں پمَن چو زہرے
ودار ۽ تئی کتگ شپ روج رہچاری

کتگ بازینے تو رنج ۽ غماں آزات
کدی کیت انت حدایا باقر ۽ باری

ڈوبر ۽ دل منی کے الکا پ بہ بیت
 ایر برانے تری زہر ترند آپ بہ بیت
 پمّن ماہیں پری نیت گواراں بہ کنت
 مہر ۽ آدش نیتک ناچ ۽ نوکا پ بہ بیت
 مرگ ۽ جار ۽ نہ جنت کڑیں ہلک ۽ کسے
 سوت ۽ سلوات بہ بیت زندوں زندا پ بہ بیت
 ہوش برجاہ نیاں، کوش ۽ زرشانی ۽
 مسک ۽ گوں عنبراں سرکہ تئی گواپ بہ بیت
 زگریں روچ ۽ سرا حوناں باقر بہ رتچ
 کرن ۽ چلگ جتیں جاہ اوں میٹا پ بہ بیت

زوراکیں وہد ۽ نوکیں اے دلیراناں دیست
 عشق ۽ من چپ ۽ چوٹیں راہ ۽ دراناں دیست
 بخت ۽ بچار، کہ انگت زداں پمَن
 واسطہ ایشانی آس ۽ من انگراناں دیست
 چہ شیر ۽ جو ۽ آرگ، چچ مُزدے اول نہ رست
 فرہاد ۽ پیمیں مہر ۽ من مہتراناں دیست
 مہکانیں شپ منی بوت تامور چم کشے
 کہ ساعتے من کاشیں تئی مہیراناں دیست
 کسے اگاں بزانتیں، ایش انت منی نصیب
 ہرجاہ شتوں من اودا بس ناشراناں دیست
 باقر جتائی ۽ تئی مہرنگ ۽ ماہیں دیم
 نازرکیں پِل ۽ پیم ۽ چو گمہرناں دیست

مہوشانی بُجی انت ء جی و جانی کس نہ انت
جُلگہیں شہر ء مروچی گپ ء ترانی کس نہ انت

ہر کسی دیم ء را گپتگ مرچی موتکی ء تپ ء
بے تواری ء گوزان انت عاشقانی کس نہ انت

میانجی ء بازار ء ناگت آ منا امبار بکنت
گنجیں کاٹانی رم ء چو بے انانی کس نہ انت

گندگ ء کُل نشگ انت اے گلزمین ء سربرا
بال انت بلکیں آزمان ء آزمانی کس نہ انت

گپتگ شہر، سرمچاراں شے مرید، مُپت ۽ کشک
چونیس کرنے گراں بہائیں، مرچی حانی کس نہ انت

مستی ۽ چولانی جوش ۽ پَشتگے ترند آپ ۽ پٹ
دزوک بستگ وازی ۽ کہ دنیا فانی کس نہ انت

محشر ۽ روج ۽ را باقر کانٹ پر نیست انت دگہ
ایوکی ۽ بارے زند، تئی زندمانی کس نہ انت

***

مہر ءِ وابانی پاکیں درگاہ بیت
دین ءِ دنیا مئے لال ءِ پیرگاہ بیت

سمبہیناں من زند ءِ آشک ءِ
تئی گوزگ اودا سہب ءِ بیگاہ بیت

تزانگ ءِ کیت انت تئی لقاہ ءِ شہم
کنت حدا سجدہ، عشق ءِ ہمراہ بیت

دین ءِ بیپاری درکپاں رُمب رُمب
راج ءِ چک پروشی دائم برجاہ بیت

آہ ءِ اپاراں سال ءِ کرنے گوست
انگت مہرانی ہلک ءِ جنگ جاہ بیت

کہر ءِ سیاہی تئی عاقبت باقر
زند ءِ آزمان ءِ بخت ءِ رنگراہ بیت

پُل گدیں شاری گوں مگر ہیں دستان
بیا منا امبار ء یل بکن گستاں

تو منی زند ء گڈ سری اُشیت
شاہ ء بندی ء پہ ترا جستاں

ہلک ء مہلوک ء پاکیں مہر ء گوں
دزدگ ء بہتام سد ہزار بستاں

اے کجام کوہ ء آ کجام کوچک
منزلے چونیں باریں من رستاں

بید چہ مرگ ء راہ یے نیست باقر
پہ تی کُوش ء شہر ء دُنگ مستاں

غم ء آس ء سُچان ء بیا
مہ نند دیر ء دمان ء بیا

دگہ دنیا یے ء واب ئے
”کدی تو مئے جہان ء بیا“

وت ء را سببہمین ہر ڈول
گوں مسک ء زاپران ء بیا

بگند ئے روچ ء استالاں
منی مہر ء گیدان ء بیا

غمانی کورء ہارے کیت
شب و روج ء تچان ء بیا

تئی کولیک من باتاں
گوں ہالگیں گشان ء بیا

ملوئیں رہسراں باقر
وئی جند ء زبان ء بیا

***

گلیں جہان ء کیلیں تو شر ترے اہل
بے مٹ ء بے بہائے، بے درورے اہل

امروز ء مانشانیت سیاہ ء بزیں شے
ہر دیں مجھیں ء مورک ء دیم ء گرے اہل

ماہ ء چہ رنگ زرتگ تئی دروشم ء گلیں
تو محورے جنتی ء تو گوہرے اہل

لنجیں غمانی آس ء ما پیلشاں، سچاں
مارا کدی تو ساہگ ء مہر ء برے اہل

دوست چوں نداریت باقرتئی داب ء تراکاں
تو ہر شپ ء چو بانور پیداوے اہل

مہمیری وہدے ہمسراں گول بیت
دل منی آس ء انگراں گول بیت

تو منا ہر ڈول ء بکن دلپروش
نام منی شعری دپتراں گول بیت

اُتھ سر ء برانز گر ما نباں ہجیر
رستری کارے، رستراں گول بیت

من نہ ترماں چہ تون ء ٹاکوراں
ہر شگان عشق ء پتراں گول بیت

جہ جن انت آشوب ء غم ء اندوہ
گول بدال مہلنخ رہسراں گول بیت

من چو ہیروپ ء کہ کناں باہند
وہد چو دؤر ء چاکراں گوں بیت

چچ نیت کار ء جاک تئی ہشکلیں
سرمنی وہدے بے سراں گوں بیت

کہ پشل دیم ء ہرچی تئی بیت انت
چونی ء تئی رنگ دروراں گوں بیت

تئی نہ انت کارے نرم دلیں مونس
اے دل ء ارمان دلبراں گوں بیت

ما بہ لوٹاں آ دمان ء گار بیت
رستگیاں راہ ء دمان ء گار بیت

ما وتی لُٹاناں داشک انگت ء
دَر بَیت دُعایِ زبان ء گار بیت

شُر تر انت انگت بہ بیت مارا حیاں
تیر دَر بَیت چہ کمان ء گار بیت

یاں بکن دُورے ادا انجیں بَیت
مہر ء دوستی پہ نشان ء گار بیت

ترندے شہماتے مہ سگیت عاشقے
عشق ۽ کشک ۽ سرجنان ۽ گار بیت

دل منی انگت ملور انت پہ کج ۽
چونیں گوہر اف! جہان ۽ گار بیت

گواہ بکن باقر! تئی جُست ۽ پدا
در بیت گلّیں زمانہ گار بیت

عشق ء تئ بے قرار من ایوک ء نیاں
آستیں گنوک ہزار من ایوک ء نیاں

تو ہر کس ء بچار زنگ ء ہمیشی جنت
زند ء چہ نوں شزار من ایوک ء نیاں

چمان اش واب نیت، استال ء بام ء تاں
نیمست ہر کس ء قرار من ایوک ء نیاں

یا رب ہزار است مئے ڈولیں در پہ در
تئ رحمت اش پکار من ایوک ء نیاں

بے بہر انت دائم ء دنیا ء ویشیاں
اے بوجی ء سوار من ایوک ء نیاں

باز بیوسے دگہ آس ء تھا بُن انت
گوں اندوہاں دُچار من ایوک ء نیاں

کہ عالم اش فدا باقر بہ بیت سر ء
شاعر دگہ ہزار من ایوک ء نیاں

***

جاہے مہتاجی، جاہے شاہی انت
اے گج ۽ باریں تئی حُدائی انت

تنگی مُرتاں، دانکے ۽ مہر ۽
تیوگیں شہر ۽ بے سمائی انت

آہ ۽ اُپاراں مئے جہان بیزار
دائم ۽ توسیپ، تئی ستائی انت

نشتگ ۽ پُورانی سرا میک ۽
نگ بازار ۽ تئی بہائی انت

من نیاں ایوک دیمپان کھر ۽
ہر دَرَا سرکش ناروائی انت

چوئیں دَوَرے پہ تنگوں بچاں
منگہیں ماتاں بدعائی انت

زندء اُمیت ئے آسری

ماہ گوئیں دلبر منی
 زندء اُمیت ئے آسری
 یلّیں ترا زیارت کناں
 یک کعبہ یے آبات کناں
 زردء مرادء منزلء
 پیشتگیں رنجیں دلء
 مہرء چراگء روک کناں
 آسے دگہ لمبوک کناں
 وُشیء نیادء سُبھت ئے
 پیٹاریں زردء لُذت ئے
 ساہء نپّس، ارواح منی
 زندء اُمیت ئے آسری
 امروزء کُلاں شر ترے

محورانی مٹ ۽ درورے
 نیست انت تئی رنگ ۽ بہا
 نیست انت تئی ڈولیں ادا
 شہر ۽ تو یلکس دانگ ۽
 چہ ہر کس ۽ بے ترانگ ۽
 مہر ۽ گنوکانی رم ۽
 یکے مناں، گوناں غم ۽
 نیا داں تئی دلاںکاں
 مہر ۽ تئی دیوانکاں
 زرداری ۽ حب ۽ درا
 مہر ۽ بکن دوست ہاترا
 پٹو ادا یلکس مناں
 مرگ ۽ مڑا ہے گوں کناں
 ماہ گوئگیں ماہیں پری
 زند ۽ امیت ۽ آسری

***

دیدگاں چہ تر و نگلیں ارساں وتی گوارے پدا
 من نباں گندگ منی راہ ء اگاں چارے پدا
 شنگ کنے ملگوراں مسکیں ماہیں دیم ء چار دی
 ایوکی ء ساعتاں وہدے منا مارے پدا
 یات منی پاساں شپانی گیر بیاریت انت اگاں
 تو گڈا مہرنگ منارا نوں کجا کارے پدا
 کہ ہدوک انت دل منی سک مہریں اوسرگوپاں
 واہگانی بیا گلیں بانور ء سینگارے پدا
 من اگاں بیگواہ باں اے کہریں امروز ء مجاں
 تو گڈا باقر منی عکس ء دل ء دارے پدا

گناہ ء لذت ثواب ء گوازینت
 ما عشق ء ساعت عزاب ء گوازینت
 گُشتِ ایں مردم کہ شادماں کنت
 بلے منی زند شراب ء گوازینت
 اے کرن ء ٹھیلیں ہما تو کاڑے
 کہ باز عاشق گوں داب ء گوازینت
 اے کپتہ کار ء نہ ساچیت امروز
 کہ دست ء جنت گلاب ء گوازینت
 نہ بیت نوں ہنکین مہر ء اندیم
 تو تیر چماں نقاب ء گوازینت
 اے کوریں دیداں کہ گار بوت رُژن
 من دانگ ء حد کتاب ء گوازینت

غم دلء سوچ آنت بیا غماں سوچ ^{ایک}
 ترانگ ء زہیر ء مولماں سوچ ^{ایک}

سد براں دروہنت دؤر دینت چات ء
 وش تب ء ٹھلیں دروشماں سوچ ^{ایک}

چنگے نوکیں بیا کناں زیارت
 کوہنگیں آپ ء زُم زُماں سوچ ^{ایک}

یل کناں من چوں پیرک ء کشک ء
 آؤ! منی ہلک ء حاکماں سوچ ^{ایک}

کئیت توپانیں ہور ء سیہ گواتے
 ساری ء کونجانی رماں سوچ ^{ایک}

عشق ء بنگیج ء ایر کناں باقر
 یات ء آ دؤر ء موسماں سوچ ات

شہرء منیٰ شتریں جنک

زِند ءِ وقی یکیں ترا
دوست داشتگوں ساہ ءِ سرا
دیم ءِ پے کنز، دیما درا
مہراں بگوار چو جمبر ءِ

گلِمان ءِ محوراں گہترے
شہر ءِ جنکاں شترے
واہگ دل ءِ، مہر ءِ برے
بے مٹ تو، بے درورے

تو مہوشانی چہ رم ۛ
 درکن وتی ہیر دروشم ۛ
 بلا کناں کتے دم ۛ
 ارزاں بکن گرانیں غم ۛ

پتو ہدوک، دیوانگاں
 مہراں تئی دلمانگاں
 مارا مہ گچ ات تراںگاں
 دل مان نہ بیت دُر دانگاں

گوں تو جبر سک باز کنگ
 لوٹیت ایں دل امباز کنگ
 نوں من زاناں چے کناں
 ہر روج نخرہ، ناز کنگ

خُرساں دل ء آزار بے
گوں من مڑے بیزار بے
کسے ء چُک یا گُوہار بے
یا یکے ء دشتار بے

زرد ء غماں پذر کناں
نام ء تئی اندر کناں
شہر ء منی دُرداںگاں
واباں وتی بندر کناں

***

نیمِ شہی پاساں گوزو کے درکیت
زندہ ءِ رُنگِ راہاں گنو کے درکیت

آگہیں چٹاں گوں گنداں من و اب
آزمان ءِ دگہ نو کے درکیت

پاکیں مئے مہر بہ رگیت چہ بداں
کینگ ءِ آس ءِ سچو کے درکیت

ہرجی گیشیناں من، مانگیشاں پدا
چونیں کشکے یک ہڑو کے درکیت

قہر کمتر بتیاں باقر وہدے
بیرگ ءِ گرند ءِ گرو کے درکیت

دل تہا سنگ کبابِ انت کس نرانت انت انگت ء
دوستی ء آسر عذابِ انت کس نرانت انت انگت ء

آ کہ زان انت، مچ کنان انت مال ء مدی ء متاہ
مربچی ہر چیز پہ حسابِ انت کس نرانت انت انگت ء

ہر کس ء بوجیگے گون انت دور کنان انت شرمگاں
دور چوں عشق ء تیابِ انت کس نرانت انت انگت ء

جاہے ء مرگ ء جنگ بیت جار مشیت ء مردماں
جاہے ء چنگ ء ربابِ انت کس نرانت انت انگت ء

ہر کس زانت کہ مجتبیٰ آ زند ء ہمراہ انت منی
نی منا گوں جوڑ جوابِ انت کس نرانت انت انگت ء

شاعری ء رپک ء رازاں بخت بگر چہ باقر ء
چو پچیں پٹن کتابِ انت کس نرانت انت انگت ء

ماہیں گوناپ چیر دا تگ تو گشتے مہگر کتگ
 گار انت کشکوں واہگانی ہوش سرء تو بر کتگ
 وت شتے شتے تہا باریں کجام تو مڈی
 مارا دور دات گپچلی ء، ء وت ء یگر کتگ
 ایوک ء اے تو نئے کہ مہرء راہ ء بوت نے رد
 شہر ء ماہیں ہر جنک ء مرچاں بوگے پر کتگ
 نوں شگنر ء پشکری ء رند پھم ات مردماں
 دُنکے ء را ما وتی اے میتگ ء مستر کتگ
 کس تئی گواجار ء پدا نوں، نیت نیادے پتر ء
 کودکیں زہگی ء ڈول ء پرچا مرچی گر کتگ
 شاعری ء توک ء باقر عھ میار نام ء پدا
 نشنگ نے دیما جہان ء تو وتارا شتر کتگ

مئے دل ۽ واہگ انت چو مثال ۽ بہ باں
کئید ماہ گونگ ۽ زلپ ۽ ٹال ۽ بہ باں

کشیت سارتیں سمین یا کہ تبد ۽ لوار
دم پہ ساعت تئی من حیاں ۽ بہ باں

سزپ چو پیل ۽ گلاب ۽ مئے باگ ۽ دل ۽
گل! انارکائی تئی رنگ چو لال ۽ بہ باں

مہر ۽ دلانگی داں کہ مڑ ۽ منیت
کار روچی ۽ بے سال ۽ بہ باں

جون ایر بیت منی ہر دیں آ روچ کیت
نود ساچاں بہ بنت، مرگ بال ۽ بہ باں

دڑیں دانک باقر ۽ یات کیت ہر کس ۽
مہر ۽ دیوان ۽ دوست گپ ۽ گال ۽ بہ باں

اُمیت ء واہگانی ماہ بدل بوتیں
کسے ء گوں منی کہ ساہ بدل بوتیں

من سستاں آزمان ء تیوگیں استال
بلے اے چپ ء چوٹیں راہ بدل بوتیں

نہ لوٹ ات دوست دگہ ہچی من امروز ء
گنوکى ء منی پیڑگاہ بدل بوتیں

زراں پہ نوبتاں شہدیں ہمک سہب ء
غمانی سرگیں بیگاہ بدل بوتیں

بہ ذروہیت راہ ء نیم ء منزل ء چہ پیش
ادارکی چشیں ہمراہ بدل بوتیں

گتیں چے واہگ ء مرگ ء ابید، باقر
گلیں دیوان ء زیب ء براہ بدل بوتیں

نزیر صوفی ء گوں پہلی

تو انجیں وڑے درگج کردار بہ بیت باندا
مہر ء آ منی بدواہ مُردار بہ بیت باندا

ماں عشق ء پڑا سئی روج کس دُور نہ کنت ہمیل
آ کار کہ باندات انت آ کار بہ بیت باندا

میرو ء لڑ ء ہنکین سرسبز بہ بیت روچے
ہر پٹ ء پڑ ء کوہ دیم بازار بہ بیت باندا

آ کہ گلیں حائی ء چہ شے ء پلّیت باسکاں
زوراک ء چُشیں چاکر چمدار بہ بیت باندا

کلدارؔ پہ ناچ کنت انت دنیاؔ ذراہیں مہلوک
آپسوز ء ہزار ارمان کلدار بہ بیت باندا

چچ ڈولیں زمین چندے دنیاؔ تئی نیت انت
نیزگارے اگاں ہلک ء ازگار بہ بیت باندا

بیا رند پدے درگجیں گواہی ء وتی باقر
ہر شہر ء مسیت ء چہ گواہار بہ بیت باندا

***

گؤاجار

دوزہیں تئی غم ء آس ء دنیا سُچات
ساہ ء ساہداراں چہ یکے زندگ مبات

مہریں دانکے نہ کنت گہراں گؤاراں کنت
وَش نیتک واہگ ء باگ ء ویران کنت
چند ء مئے گاری ء، گار ء بیگواہ بہ بات
ساہ ء ساہداراں چہ یکے زندگ مبات

انچو بمبور سَتک بندرے گار بوت
انچو میری کلات حاک ء سربار بوت
انچیں آسے کپات دڑاہیں بازار سُچات
ساہ ء ساہداراں چہ یکے زندگ مبات

کُشت و کُوش و نِدار ل ہر جاہ گوارا نیں تیر
 باریں کد جہ بہ جنت میریں بالاچ و بیر
 ہر تہاریں شپاں خون و رنگاں رُجات
 ساہ و ساہداراں چہ یکے زندگ مبات

پہ گلاباں پدا بلبے بات و دی
 مند و پلّیں دگہ فاضلے بات و دی
 لال و مُرواردیں گالاں کتار کنات
 ساہ و ساہداراں چہ یکے زندگ مبات

***

مہکان بہ بیت ماہ ء، روج ء چو بہ بیت روشن
زانگ آنہ بیت ہجیر، شیطان ء بلے باتن

نوں ڈہل جنئے شر یا گوا جارے ہمک دمک ء
کئے انت کہ نہ لوٹیت انت وش تانی نیں آوردن

تین ء را نہ براہیت کہ جنت تا پگاں ٹاکوراں
تو زندیں دپار وارنگ دست بوتگاں گوں روگن

ریپینگ ء باز ریپینٹ، منی ڈول ء تو باز ردّ دات
اے حق ء منی اوبال ء سانڈیں تئی گردن

کس دامء تہانیت انت گپانی نہ بگیت دوست
نوں تلک بکن چیر تو یا کشکاں بہ جن آسن

پُل چنڈیں تئی دپ ہم بوہ مسکء بشانیت ایں
پروش شیشگاں عطرائی دیوالاں بہ جن لوشن

مٹاں کہ ترا زرنیست، تئی ہرچ کجا کیت انت
ہیل کرتگ ورگ مپیتی، مہ بو اشرء تو گچن

زرائی حساب باقر اے رنگء نہ بیت زانگ
کئے زانت نغن چنت انت درنگء کہ بہ بیت شیکن

ودار ء تئى دل من داراں کتگ
من دردانی توپان ماراں کتگ

شپ ء سڄھیں من پہ بے والی ء
تئى راہ یکشل من چاراں کتگ

نیت حال ء احوالے نیکیں تئى
پرچہ من گورگیں گلے ساراں کتگ

منی شہر ء مہلوک ء دل ایر نہ روت
منی چٹاں چو ہور ء گواراں کتگ

دل ء دور مدے نوں تو باقر وتی
غم ء گرانیں محنت کہ شاراں کتگ

نمیرا نیں مہر

روچے کہ من سر سر جناں

ء در کپاں چہ پیٹگ ء

پہ سستیل ء سواد ء ہاترا

روچے کہ تو سر سر جنتے

ء در کپے چہ پیٹگ ء

پہ سستیل ء سواد ء ہاترا

گوازیں آڈوک ء ڈلاں

گٹ ء تلارانی سراں

ہلّیں ہما کوہ ء بُن ء

گوگائی کاشیں کڈک ء

کاہنت منارایات ء گیر

شینز اراں زہیروک ء جناں

من انگت ء دیما روال

جاڑیں کہیر؎ ساہگ؎
 نندان؎ اپسوزاں وراں
 ورنائی؎ آگوستگیں
 بیگانی تی؎ ساہگ بزیں
 توگذا تو؎ ڈول؎ کتگ
 چو کہ منارا گزات برے
 سبزیں اے سولانی بُن؎
 نیم روج؎ ٹاک؎ وپتگ؎
 کونش زانسروں سرجاہ کتگ
 روج انچوتاں بیگاہ کتگ
 سبزیں اے سول منے شاہد آنت
 گیر؎ کُتر گزاہی دینیت

انوں بلے
 پدچہ ودار؎ مُد تے
 روچے انا گاہ؎ دو بر

من تو کہ ہر دیں ڈیک وراں
 مہرؔ و فاء اے نشان
 کولؔ و قرارانی دمان
 دل ترا نگے جھلمیں کپیت
 امبازاں زوراں من ترا
 ساہ ڈو برء در کیت منی
 ساہ ڈو برء در کیت تئی
 ماہر دو نیں جہلادباں
 جون ہر دکانی ایر بنت
 یک شوانگے واریں گو زیت
 ہلکؔ و راگلئیں حال دنت
 مردم در ہیں حیران بنت
 بیتگ گلئیں ویران بنت
 ہر کس وتی کاریت دلؔ
 دردؔ و غماں ماریت دلؔ

ہلکے کماش گوا جا رنت

”جی او! بچارے مردماں

چونیں اے مہرے

نوبتے

نام نمازی یے بچک بوتگ

بلے

مرچی ہے گیڑے گورے

ہر جان انت ذگری کاڑیء“

یک شاعرے اوشتا تگ ات

بچکند ات گشتے

”بچار!“

مہر ذات عزریات چہ پاک

دین مزہب گستاچہ مہر

مہر انت نمیران دائمے“

ورناہء گوانک

جند ء دزگیر کن ئے پگر دزگیر نباں
 زانت ء رُژن ء رَہ ء شعر دزگیر نباں
 کھر بنت اے تئی مال ء مڈی ء زَر
 عشق ء راہ ء گنوک! مہر دزگیر نباں

نوں کلاتاں گرے ء گرے ماڑیاں
 بان ء بادگیر ء گلیں اے پٹ ء پڑاں
 کوہ ء کوہ دیم، سول ء گھیں کوچکاں
 آپ ء شہ کور، بر ء گیابیں لداں

شہراں تو گیت کن ئے بمب ء زور ء سرء
 چچاں چورہ کن ئے زار بیت ہر گور ء
 کوچکاں آس دیے، درچکاں تو گوں برء
 تیر گوارین ء تو سینگانی سرء

جون بندِیگ بیت، خون بندِی نباں
 رُژن بندِیگ نہ بیت رون بندِی نباں
 منگہیں ماتیں گلزمین ء توار
 نوں بگش! سولیں بچّ چون بندِیگ نباں

بیل ء ہمبل منی بندِی جاہ ء تہا
 زار، پریات بیت، زہیراں نالان بنت
 قہر ہرچنت کن ءے ہنچو تو ہم بزان
 پلاں بندِیگ کن ءے بوہے تالان بیت

ماتیں وطن مہرء دیار

ماتیں وطن مہرء دیار
بولان ء ہار زرد ء قرار

تئی کوچک ء پٹ ء پڑاں
تئی کوه ء گٹ ء تہہراں
تئی باگ ء درچک ء نیوگاں
میٹاپیں ولانی براں
تئی برکت ء گیدی بہار
ماتیں وطن مہرء دیار
وت واہجی ء شون دیوک
یک پگری ء آگاہ کنوک
منے واہگانی براہ منے تو
ریٹاہاں من رُژن ء گنوک

ہر دیں کہ واہگانی گلہیں رنگ بیت درا

زند ء پڑا بچار کہ پدا جنگ بیت درا

حون وار ء دنگ بہ بنت رہشون ء راہبری

بازار ء غیرت بیگ ء ہر ننگ بیت درا

عشق ء گنوک کلن پہ تئی ترانے ء زر آنت

چرس ء شراب ء ہوری ء نون بنگ بیت درا

ہمشمای ء بلاہ ء منا کشت ء گار کت

گون تو کباب ء سبجیگ ء ونگ بیت درا

باقربہ سوچ ناچی نیں سوتانی اش کنگ

راجی سرور ء ساز، دپ ء چنگ بیت درا

بِدار گشتانک ء انگت بے قراری انت
گلیں دیوان پہ کسے ء وداری انت

نہ پوہئے چپٹ ء چاگرد ء رڈیاں تو
بدل ارس ء مروچاں خون گزاری انت

شپ انت ء چلگی جاہے سروں کپتگ
یکسماں کہ منی زند ء نوں باری انت

ادا نیست انت دمانے واب ء وٹی
ہمک ہلک ء گدان ء واہ ء زاری انت

نہ ٹرساں من شپانی ہیتم ناکى ء
دریگ ء ترانگانی روک شاری انت

چیا باقر ندارئے تو وقی گپاں
ترا چہ گلیں عالم نوں شزاری انت

واہگ ء ہلک ء گوازان انت دل منی

منزل ء شون ء دیان انت دل منی

پہ تئی نازرکیں تب ء گوں گندگ ء

شیشگ ء ڈول ء پروشان انت دل منی

دُرستان یل داتگ منارا زندگی

جند پرے حال ء رسان انت دل منی

نیائے بوہ ء گوں دُناں ماہ دیم چیا

نیاداں مرچی تئی زران انت دل منی

سگت ء بیلانی نشگ پثر ء

باریں باقرے گُشان انت دل منی

غم ۽ رنجانی تئی دیمپان من اِتاں
دَہر ۽ ناحقی ۽ ہرجان من اِتاں

توئے بے پرواہ ماں دنیا ۽ مدام
آس ۽ مہرینگ ۽ اول بریان من اِتاں

شانک بدئے چٹاں وتی کڑ ۽ گوراں
ایوک ۽ تژنانی ہرجان من اِتاں

قہر ۽ دیوان ۽ تئی او زوراک!
سکلیاں ہر وڑیں قربان من اِتاں

نیت دپ ۽ باقر تئی گالے گلئیں
مجلس ۽ شکلیں شعراں من اِتاں

رستہ ۽ گرکاں پرندوشی چے پیم ۽ گل کتگ
 بیتگ ۽ شوانگ ماں واب ۽ ناگہانی تل کتگ

دروگیں وٹی پڈرا انت مرچی دیم ۽ ہر کسی
 باریں ہنکین ۽ کجام جون ما غمانی گل کتگ

نشتگاں دُڑگوں گزیراں شعرجنان ۽ ناچ کنان
 رند گیری ۽ ایشانی پاد من تراول کتگ

تو ادا رکے نہ سگ ۽ روج ۽ بزانزاں گوٹڈوکیں
 دوزہیں تئی تزانگاں گوں دل وتی من جل کتگ

ہوڑ ایردنت، ترونگلیں ارساں وتی ریچاں باں
 آزمان ۽ پمن ۽ کہ جیک وتی میچل کتگ

گچلیں دانکانی باقر چوں بہ ماراں تہلی ۽
 من پمیشکہ دائم ۽ جویریں براناں ول کتگ

دل گشتے آس ء آسرا نشنگ

بینگیں واس ء آسرا نشنگ

شل سریں تیر ء کنڈگاں گستا

آسی باس ء آسرا نشنگ

ما گسد، گوہر قیمتی لوٹ ات

ماہ پری لاس ء آسرا نشنگ

سرجمیں یلدا تگ کس ء سیاداں

چورہی ء ماس ء آسرا نشنگ

زندگی دؤر داتیں ترا چات ء

اوست کہ تاس ء آسرا نشنگ

بلکیں پاتراپ ء سگیت پہہارے

باقر انت براس ء آسرا نشنگ

منی ہمراہ رُہے رگھوزی اُنت
نَزان اُنت چچ دِلانی سگتی اُنت

اِدا ہر یکے سازیت دِزوگ ء وِساچ
ادے مردم دُریں بے باوری اُنت

وِتی جند ء آ لوٹیت شادماناں
دَراں چہ سد دَراں سَک ناوسی اُنت

ایبتکیں موسمے ء شہر اُنت پُرسیگ
گش اُنت کِشک ء سِرا دُرس تربتی اُنت

گنوک

ہمک چیز ء نہاد گران اُنت مروچاں
ہمک لوگ ء تہا ذال بڑگی اُنت

منی باتیں بہا ہر دانک باقر
مُلو راں نِشتگاں سَک من غمی اُنت

عشق ۽ آس ۽ چوں سُچان ۽ پیلشان انت دل منی
چچ نہ گنداں مہر دانے پہک بزجان انت دل منی

ایوکی ۽ دوزہیں من ساعتاں بَش بَش وراں
گنجاں شہر ۽ چہ زہر ۽ تلوسان انت دل منی

ساہگ ۽ اُمیت ۽ درچک ۽ نشتگاں داں کرنے بیت
چچ نہ سگیت چچ نہ ماریت جل جشان انت دل منی

آگہیں چمّاں گوں دیستگ باگ ۽ زند ۽ یک برے
شیشگ ۽ ڈول ۽ ہما انت کہ پزشان انت دل منی

بنت باقر گال رد ۽ بند تو نزان ئے یکبرے
شیرکینیں داکاناں در ۽ کنت وش لسان انت دل منی

ترا سہت ء ترا زیور، ترا سُہر ء گُشان بکشات
 وتی نام گیتی ء نام ء ہمک تہریں جہان بکشات

منی مہر ء بہ بیت کسہ ہمک کس ء دپ ء شہدیں
 وتی ہلک ء جنکاناں گلےیں عشق ء نشان بکشات

وپا ء دوستی ء سوگند تو وارنگ باز براں چوشیں
 اے رندی ترا بانک تئی رہنیں زبان بکشات

نیاں شاہے من داد بکشیں، پہ میر ء چو کہ شیرازی
 جنانی لب ء پرداچاں، اے باگیں مکران بکشات

دل ۽ داریت منی ڈول ۽ ترا را کئے بگش باریں
وتی زند ۽ غم ۽ جاگہ، منا کہ شادمان بکشات

کجام ڈول ۽ آ سینگاریت، کجام ڈول ۽ پلگار ایت
تئی دیم ۽ لقاہ ۽ را، اے ماہ ۽ ماہکان بکشات

مروچی آ گل انت کندیت پہ نازی ۽ کشیت باقر
حراہی من نہ کت پٹو وتی من ۽، من جان بکشات

***

مرادانی گلیں منزل من گوازینت راہ چاری ء
تئی رنگ انت کہ رُژناہ کنت شپانی سیہ تہاری ء

گوزانتیں روج گوں تہنائی منی اے جُلگہیں شہر ء
شپاں کہریں اوں گوازیناں ملور ء بے قراری ء

دپ ء درنیت یک دانکے، جنئے چکے ناں بچکندے
گس ء نژیک تر ء کائے گوزئے چو بے کماری ء

ثمرد ء است مند ء چہ مروچاں ملکموت نرسیت
دماں ء بارت نرورین ء آساہ ء گرون ء واری ء

حساب ء روج باقرچوں گوزانت ایں کہریں دُگال ء
بہارگاہے بہ کنت واتر، کجام آ دُور ء باری ء

کیپاں تینگے بگر، زرد ء آس ء شמוש
مہر ء گپ ء بکن بوہ ء پاس ء شמוש

نند ء نیادے بہ بیت یک دگہ رندی ء
گپ گپ ء تھا اے وتاس ء شמוש

تواوں براس ئے منی، قوم ء آریز ء کس
چیا منا چوکشتے جند ء براس ء شמוש

مرگ انگت گھ انت بے وتیں زندگی ء
ایر بہ بر کچلاں بنگ ء تاس ء شמוש

آ کہ گوازیںنگاں گوں من تو اہوتی
نیم شپانی امل پاس پاس ء شמוש

زرد ء جاگہ بدے گالاں بیا باقر ء
بس دل ء بند، غم ء دسواس ء شמוש

چار بندی

شہر ء اے بازارں کپات آسے
سرجمیں مالدارں کپات آسے

مارا رنجیننگ سرجمیں زندہ
زالیں سرداراں کپات آسے

***

چار بندی

کیتہاں چیا گوئگیں تالاں کنئے
مئے دل ء را پٹی ء نالاں کنئے

روچے ء مژ کہ نیت دست ء
کار مپت ء پرچیا ء سالاں کنئے

***

چار بندی

یے دومی ء زہر ء خون ء خون رپگی انت
نشتگاں کساب شہر ء خون ء خون رپگی انت
کنہ ء بگلش! بیاراں، حق ء راستی ء کبتیگ ء
تیوگیں بگند دہر ء خون ء خون رپگی انت

***

گؤاچار

باقر علی شاہ کرتی پسند مکتبہ پگہ، شاعرے کہ آئی، شاعری
انسانی چا گرد، آئی، جیڑانی سراوانوک، جیڑگ پرمانیت۔ آئی، شاعری،
گیشتر ہنگپ، مہر، دوستی، انت، بلے آئی، شعری پگہ، یک بہرے بزرگ،
پوریاگر، زوراک، زور، ایمنی، انصاف، راج دوستی، وطن دوستی، حق
پرستی، ہمسگر، نچ انت۔

اے کتاب، بازیں شعر آئی، ورنائی، دور، در شائگیں
خیال انت، پیشک، بگندے جاگے جاگے از می، پگری، زوری اول گندگ،
بیت۔ آئی، در شاداب سادہ، روایتی رنگ، انت۔ بلے پگہ، چہ فطرت،
چا گرد، گستا، آن نیچرل، انت، آنچرل شاعری، منوگرے۔

کرنگ ات باقر! بہشت کہ بزرگاں پہ ہاگے
پلنیں مہر، دوستیانی ہلک میراں آس دات

شعیب شاداب

ISBN 978-969-680-067-5

9 789696 800675

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

